

FOGLALAT; Magyarország (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló Leopoldnapi vásár eleje, magyar játékszíni előadások; a budapesti állóhid-építési szerződés; Cziráky gr. ünnepi fogadtatása Fiumében; Sztankovics győri püspök fölszenteltetése; angliai gyapju-kereskedési bíró; montenegrói harcok; Majer szónoklata; különféle: lemburgi természetmennyi árkelet; kereskedési hírek; 's a t.) Spanyolország (carloisi esel; a pénzügyminister nyilatkozata; az angol követ Madridban; Espartero ismét lemond 's újra megmarad; a philippini szigeteket eladni szándék; 's a t.) Anglia (fölvilágítások Durham leléptetési 's a t.) miniszterek súlyos helyzete; a londoni polgárság gyűlése; miniszteri vélemények Durhamból; új torzkepek; az angol-török szerződés; a kalfegyarmatok helyzete, 's a t.) Franciaország (czukortűgy; Lalande Levanteba menend; Abdelkader Maskarában; 's a t.) Gabonár.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. fölsége Bartók Mátyás Baja mvárosi lelkészt derisi címzetes préposttá; Paracze Vincze szegediai szekeskáptalani olvasó kanonokot gothai b. sz. Mária címzetes apáttá; Czar Szaniszló modrusi kanonokot bizstrai vagy bizstriczai sz. Endre címz. apáttá; Strissich Ker. János modrusi kanonokot serengrádi sz. Katalin címz. apáttá nevezni; 's Zehenter Ignác pojnikai főkohégyelőt nyugalmazni méltóztatott. H — k.

A' zimonyi kir. magyar 30adivatalnál a' 2ik áruvizsgálói tisztség megürült.

Budapesti napló. Tegnapelőtt vevé kezdetét az elővásár, mellynek sikerét kielegítőnek reménylhetni, ha az érkezett vidéki kereskedők szokottnál valamennyire nagyobb számból kedvező következményeket szabad jósolni. Hazai termékekkel nagy bőséggben van ellátva a' vásártér, miknek szállíttatását a' darab ió óta rendkívül kedvezett szép őszidőjárata 's jó utak tetemesül könnyíték. Most ugyan megváltozott az idő, 's néhány nap óta többször esett; de ez már e' sokadalomra igen káros befolyásu talán nem leend, minthogy vevők, eladók 's természetök nagyobb részint már megérkezének. A' termékek áráról még eddig bizonyost nem szólhatni, mert eleinte jobbadán ingadozni szokott az, 's csak a' hét közepén jut azon álláspontra, mellyből alapos következményt vonhatni az egészre. — Magyar színpadunkon f. hó 3ikán „Gróf Benyovszky“ színj. 5 felv. adatek, Kotzebue után Láng Ádám által fordítva; 4ikén „Tékozló“ tündérrége 3 szakaszban énekekkel, írta Raimund, fordítá Jakab István; 5ikén „XIIik Károly Rügen szigetén“ vigj. 4 felv. Both után fordítá Komlóssy; Lendvayné (Eva) mindig kedves jelenet e' mulatságos darabban; 6ikán Parlagi Jancsi vigj. 4 felv.; 7ikére Conti jutalmul bérszünet mellett a' rég várt „Bajital“ című új vig dalmű vala hirdetve. —

(Sztankovics győri püspökké szenteltetése 's beiktatása.) Oct. 28ikán díszes pompával ment véghez Sztankovics János győri püspökké fölszenteltetése 's ünnepélyes beiktatása, igen nagyszámu minden rangu vendég jelenlétében. A' fölszentelési szertartást Nádasy Ferencz gr. váci püspök vivé véghez. —

A' Buda 's Pest közt építendő álló-hid tárgyában kinevezett országos küldöttség munkálatának 3dik közleménye épen mostan jelent meg nyomtatásban Heckenastnál Pesten. Elején közöltetik a' vállalatot illető mind azon levél, iromány, közlemény 's nyilatkozás, mellyeken a' küldöttség későbbi tanácskozásai alapultak. Következik utánok az orsz. küldöttség jegyzőkönyve, f. eszt. aug. 24kétől kezdve, ugyanezen eszt. sept. 24keig, nm. Batthyány Imre gr. főlovászmester ur elnöklete alatt tartott VI—XIX ülésekből. Végre következik a' küldöttség tanácskozásai vég sikere, a' szerződés Sina György b. urral mint megállapított vállalkozóval a' szándékolt álló-hid létre hozatása iránt. Ezen szerződést, melly magában foglalja a' megállapított vámjegyzék egyes részleteit is, közöljük itt nyomtatott példányból egész terjedelemben.

Mi József es. kir. és ausztriai főherczeg, aranygyapjas, nemkülönb szent István apostoli király rendje nagykereszties vitéze, Magyarország nádorispánja, királyi helytartója, és törvényes főkapitánya, a' Jászok és Kunok főispánja és birája, a' es. kir. lovasság fővezére, két magyar lovas seereg ezredese és tulajdonosa, Pest Pilis és Solt törvényesen egyesült vármegyék örökös és valóságos főispánja, magyar királyi helytartó tanács, ugy szinte a' hétszemélyes tábla előülője, mint az 1836dik eszt. 26 törvényezikk által fölhatalmazott országos küldöttség előülője, és ugyanazon küldöttség többi tagjai, adjuk emlékezetül mindeneknek, kiket e' tárgy most vagy jövőendőben illethet: hogy midőn sz. kir. Pest városában, egy Buda 's Pest közt építendő állandó-hid iránt fent említett törvény értelmében tanácskoztunk volna, akkoron hodosi és kizdiai báró Sina György ebbeli munkálatnak végbevitelére mint vállalkozó magát jelentvén, mi a' törvény rendelkezést 's ennek végbehajtására vezető minden eszközöket és egyéb körülményeket méltó figyelembe vevén, a' ezélabvett építés végrehajtását törvényesen reánk ruházott hatalmunknál fogva a' vállalkozó b. Sina Györgynek, 's illetőleg vezetőlete alatt alkotandó részvényes társaságnak, a' legfelsőbb jóváhagyás kikötése mellett következő föltételek alatt átadtuk 's engedjük:

1ször. Köteleztetik a' vállalkozó egy saját vezérelte alatt alkotandó részvényes társasággal Buda 's Pest városok közt az országos küldöttség által megállapított két oszlopu, minden ezébra és teherre számított, 's így a' szakadatlan közlekedésre tökéletesen alkalmas lánchidat, és ugyan az említett küldöttség által kijelölt vonalon W. T. Clark által készített rajznak utmutatása szerint tulajdon költségén fölépíteni, 's lehető legrövidebb idő alatt a' közönség használatára megnyitni.

2ször. Mivel ezen állóhidat használandóktól az alább meghatározott mód szerinti vámszedés kirekesztőleg a' részvényes társaságot fogja illetni, ugyanazért köteleztetik a' vállalkozó Buda és Pest városainak innét származó jövedelem-esorbulását, a' fölhozott törvényezikk 6dik szakasza értelmében, illő kárpótlással kiegyenlíteni, a' nélkül hogy ezen kárpótlás tekintetéből, bármí legyen is az annak fejében akár barátságos egyezés akár bírói ítélet által megállapítandó summa, újabb követelést vagy kifogást formálhasson.

3ször. A' mennyiben a' kijelölt vonalnak megtartása mellett a' budai parton némelly acarialis épületeknek kisajátítása szükséges, e' részben, úgy nemkülönb az országlásnak vám aluli fölmentetése tárgyában netalán köteendő egyezés iránt az országos küldöttség semminemű feleletességet el nem vállalhatván, ezekre nézve a' további egyezkedés, szinte bármí szíu alatt formálható követelések vagy kifogások nyilvános kizárása mellett, magára a' vállalkozóra hagyatik, onként értődvén, hogy a' köteendő szerződés a' ha-

tározott esztendőkt elteltevel föléledő 's a' törvény 7, 8 's 9dik szakaszaiban körülírt ország jusainak semmikép ellenem állhat.

4ször. Eltelvén a' vállalkozó társasággal kikötött szerződés esztendőkt, tartozni fog ezen társaság a' fölláttandó hidat legjobb állapotban a' nemzetnek ingyen átbocsátani, sőt hogy időközben is nagyobb megongáltatások esetére ezen hidnak haszonvehető állapotban leendő tarthatása végett az ország még inkább biztosíttassék, köteles a' vállalkozó a' hid megnyitásakor azonnal százezer forint conventiós pénzt az ország igazgatóságának kimutatni és szüntelen világosságban tartani, mellynek kamatai mindaddig fölhalmoztatnak, míg a' kitett summa egy millió conv. forintra növekedik, hol ez a' szerződés esztendőkt lefolytáig egy tartalék-pénzalapul fog szolgálni, ugy mindazáltal, hogy annak kamatai időközben a' részvényes társaság javára szolgálván, a' szerződési esztendőkt elmultával az egész tőke is arra visszafüjljön.

5ször. Azon esetre, ha a' szerződési esztendőkt eltelte előtt a' hid használható lenni úgy megszűnnék, hogy a' részvényes társaság azt több helyreállítani nem akarná, akkor a' törvényezikk 10dik szakasza szerint Buda 's Pest városai, a' kárpótlás fejében nyert sommának visszafüzetése mellett, az előbbi átjárást ismét a' mostani mód szerint fölláttassák; ha pedig a' társaság azon álló-hidban esett hibákat helyreállítani kívánja, azt az állandó küldöttség által meghatározandó idő alatt eszközölni, addg pedig a' szükséges átjárásról maga költségén, de nem az állandó hidhoz szabott, hanem az illető vármegye által, 's ugyan a' kiváltságos személyek kivételével, megállapítandó vám szerint gondoskodni tartozik; egyébkint

6ször. Bármí érje a' kikötött évek lefolyta alatt ezen hidat, akár az elemek, akár más egyéb viszontagságok által, e' részben a' részvényes társaság semmí szíu alatt kárpótlást vagy a' törvény rendelkezése aluli kivételt nem kívánhat, kivéven azon egy esetet: ha háborús körülmények a' hidnak elpusztulását okoznák, midőn a' részvényes társaságnak jusa fennmarad, hogy az iránt a' hasonló háborúi kárpótlások útján keresetét maga helyén előmozdít-hassa.

7ször. Köteles a' vállalkozó az általa kibocsátandó részvények felét (melly felének egy harmad része különösen a' vállalat előmozdításában tett fáradozásaik és költségeik tekintetéből 'Wodianer és társainak' engedtetett által) Magyarország 's jelesen Buda és Pest városai lakosainak tetszés szerinti részesülés végett 6 hónapi szabad vásárolhatásul hagyni, melly idő multával azon részvények, a' mennyiben el nem kelének, a' vállalkozó rendelkezése alá esnek. Az eddig előbocsátott kötelezések mellett viszont

8ször. A' részvényes társaság a' hid megnyitásától számítandó kilenczven hét évek lefolyta alatt a' hidon kivétel nélkül mindenkitől, a' törvény második szakasza értelmében, következő vámot szedhet conventiós ezüst pénzben, három darab ezüst huzast egy forintra, és hatvan darab ezüst huszast egy finom kölni markra számítván:

Fr. ben, 3 e. huszast 1 fr. számítván.

	fr.	kr.
a) Egy gyalog személy	—	1
Ugyanaz, ha vállán vagy hátán terhet visz	—	2
Egy lovas személy minden teher tekintete nélkül	—	4
b) Egy báránytól, bírkától, sertéstől, kecskétől, borjutól 's más efféle kisebb barmoktól fizettetik	—	2
c) Efféle barmot hajtó vagy vezető személy fizet	—	1
Egy fejős tehéntől, és minden vonó marhától, ha szabadon hajtatik vagy vezetetik a' hidon	—	3
Efféle marhát hajtó vagy vezető személy	—	1
d) Egy terhetlen taligától, toló személylyel együtt	—	2
Egy terhelt taligától, toló személylyel együtt	—	3
Egy kétkerekű üres taligától vonó személylyel együtt	—	3
Egy kétkerekű terhelt taligától, ha egy személy húzza	—	4
Egy kétkerekű terhelt taligától, ha két személy húzza	—	6
ha három személy	—	8
és így tovább minden többi személytől egyenkint	—	2
e) Egy üres kisebb paraszt-kocsitól, ha egy marha húzza	—	5
ha két marha	—	8
ha három	—	11
ha négy	—	14
és így tovább minden marhától	—	8
f) Egy üres középszerű szekértől, v. hosszabbított parasztkocsitól, hintótól, 's ugy nevezett stájer-kocsitól, ha egy marha húzza	—	8
ha két marha	—	12
ha három	—	16
ha négy	—	20
és így tovább minden marhától	—	4
g) Egy üres, német tartománybeli, úgy szinte cseh- és morvaországi szekér, valamint a' nagyszekerek, úgy nevezett landkocsisok, ha egy marha húzza	—	10
ha két marha	—	16
ha három	—	22
ha négy	—	28
és így tovább minden marhától	—	6
h) Egy marhától, melly kisebb magyar- vagy erdélyországi terhelt szekér eleibe van fogva	—	8
két marhától	—	14
háromtól	—	20
négytől	—	26
ötötől	—	36
hattól	—	48
i) Egy nagyobb, magyar- vagy erdélyországi szekér, úgy szinte egy hosszabbított paraszt-kocsi, melly utóbbi, ha mesterségi szerekkel terhelve van, két marhától	—	20
háromtól	—	30
négytől	—	40
ötötől	—	50

P. p. ben, 3 e. lu
zast 1 fr. számító.

fr.	kr.
1	—
—	8

hától		
haton felül pedig minden marhától		
Terhelt hintók 's úgy nevezett stájerkoesik, melyeken a' kocsison kívül, négy személynél több vagyon, ezen 9dik pont szerint, mint terhelt kocsik fizetnek		
k) Egy terhelt német tartományi, úgy szinte esch-és morva-országi szekér, valamint a' terhelt úgy nevezett landkocsik, ha egy marha húzza	—	20
ha két marha	—	30
ha három	—	45
ha négy	1	—
ha öt	1	15
ha hat	1	30
haton felül pedig minden marhától	—	15

Ha az egyigás szekérnek terhe egy mázsánál, a' két igásé kettőnél, a' három- és többigásé pedig három mázsánál többet nem nyom, akkor a' marha úgy tekintetik, mintha üres szekeret vonna, különben pedig mint terhet vonótól fizetetik.

l) Azon szekerek, melyek borral, musttal, máslással, serrel, pálinkával, 's egyéb illyes kereskedésben előforduló szerekkel terhelve vannak, nem a' marha számától, hanem akó szerint fizetnek, és pedig minden akótól

	—	4
m) Minden nagyobb gulya- vagy vágó marhától darabonként	—	5

Mint hogy csalárdság által hasznót keresni szabad nem lenne, azért mind azok, kik fortélyosság által a' hidvámot megrövidítik, hármás vám fizetésén kívül még a' netalán okozandó költség megadására is köteleztetnek.

9szer. A' buda-pesti állandó hidhoz megkívántató rendőrhatalósága a' mondott két város által gyakoroltatván, e' részben ezek, valamint az ország igazgatósága is a' megkívántató pártfogást nehézség 's minden fizetés nélkül nyújtandják; — a' hidvámfizetésre 's ebből eredő személyes viszonyokra valamint a' Buda és Pest városok és a' részvényes társaság közt támadható kérdésekre nézve mindazáltal kiki törvénytől kijelölt bírójának hatósága alá fog tartozni.

10szer. Sem hajó, komp, vagy esolnak, sem gőzhajó, sem akár más névvel nevezendő átjárási eszköz, a' két városok határában egyik partról a' másikra átszállításul a' részvényes társaság nyilvános engedelmével nélkül pénzért járni nem engedtetik. Ellenben

11szer. Szabad leszen mindenkinek az 1566dik esztendő 13dik törvényezik szerint tulajdon hajóját maga szükségére használni; ha azonban az illyes hajók tulajdonosai, a' hidvám kárával pénzért mások portékáit, v. idegen személyeket a' vizen áthordanak, ebbeli vétkek tettökért hajójok elfoglaltatásával büntetnek; az ó-budaiakra jelen rendszabás olly értelemben terjesztetvén ki, hogy ezeknek helyből t. i. Ó-Budáról bérért is szabad ugyan mások portékáit Pestre vagy Budára szállítani; ellenben ha a' pesti határról Budára, vagy viszont pénzért valamit átszállítanak, akkor rendszerint való hidvámfizetésre kötelesek legyenek.

12szer. Valamint a' budai, úgy a' pesti molnárok minden fizetéstől mentek, valahányszor saját hajójokon gabonáikat vagy lisztjüket a' Dunán átszállítják, de az örletőktől sem kívántathatik fizetés, midőn örletés végett malomba járnak.

13szer. Nemkülönbön tulajdon hajóikon minden vám nélkül átszállíthatják a' lakosok akárhová arató 's nyomtató részeket.

14szer. A' faeszközökkel kereskedők, kik hol a' pesti hol a' budai parthoz helyeztetik hajóikat, és a' vásárok miatt a' Dunán ide 's tova költöznek, sem hajójoktól sem a' Dunán leeresztett portékájoktól fizetéssel nem tartoznak.

15szer. Hasonlóan a' talpak is minden vám nélkül áthocsátatnak egyik partról a' másikra; ha azonban azokon a' vám kárával mások portékái vagy idegen személyek átszállítatának, ekkor a' tulajdonos a' talp elfoglaltatásával büntetetik.

16szer. Azon hajóktól, melyek a' budai 's pesti határban valamivel rakosznak, vagy pedig a' Dunán másutt rakott teherrel le vagy fölmenvén megállapodnak, vámfizetésre senki sem kényszeríthetők.

17szer. Nem fizetnek végtére azon hajók, melyek akár honnét jöven, 's portékáik kirakatván, áruba bocsátatnak.

18szer. A' hajóknak egyik partról a' másikra való huzatása a' fölállítandó lánchídon mint a' hidnak ártalmas 's a' szabad járás-kelést fölötté akadályoztató általjában eltiltatik, de a' hid alatti átjárás mindenkinek fizetés nélkül szabadon hagyatik.

19szer. Főnhagyatik a' részvényes társaságnak, hogy a' mennyiben netalán a' lánchídon kívül a' közlekedés könnyítése végett még egy vagy több más hidat, vagy egyéb közlekedési eszközt is idővel fölállítani kívánna, ezeken szinte az állóhidra nézve határozott vámot mindenkítől, ki azoknak hasznát venni akarja, szedhesse, a' hidnak megnyitásaért és hajók áthocsátásaért azonban semmi fizetést ne követelhesen.

20szer. Megengedtetik a' részvényes társaságnak, hogy tetszése szerint a' két város határában és környékében a' lakosok kényelmére 's gyönyörűségére mulató-hajókat, csolnakokat, úgy kisebb gőzhajókat is, a' személyeknek egy partról a' másikra átszállíthatása 's a' két város legközelebb tájaira kójutak tehetése végett szabadon tarthasson.

21szer. Azon esetben, midőn a' természet a' két várost jégheccel megajándékozza, azt mindenki, mennyiben az illető hatóságok személyes és életbiztosság tekintetéből megengednek, fizetés nélkül használhatja ugyan, de olly kikötéssel, hogy semmiféle parti hidak, pallók, vagy a' partról a' jégre átjárásul szolgáló bármi neven nevezendő készülétek senki által oda ne helyeztetessenek; és e' tekintetben, valamint minden, a' két városi Duna mentében a' hidvám esorbitására czélozható visszaélésekre nézve az illető törvényhatóságok által nyújtandó, fizetés nélküli segély iránt a' vállalkozó 's illetőleg a' részvényes társaság biztosítatik.

22szer. Az előszámlált pontokban kikötött föltételek közt nem foglalt más különös esetekre nézve az 1836ki 26dik törvényezik teljes kiterjedésében sinormértékül fog szolgálni.

23szer. Az országos küldöttség által ekkép megállapított szerződés a' vállalkozó b. Sina György által elfogadtatván, annak szoros megtartására, a' nevezett vállalkozó 's illetőleg a' vezérlete alatt alkotandó rész-

vényes társaság ezzel lekötöztetetik. Költ 1838dik eszt. sz. Mihály hava 27dik napján. József nádorispán s. k. Hodosi és kizdai b. Sina György s. k. Verebi Végh Ignác s. k. k. tan. és nádori ítélmester. (Az illető pecsétek.)

Mult oct. 28ka estején érkezett Fiumébe olaszországi utjából visszaterve Magyarországra nagy és szép reményű János fiával 's nmsága dienesfalvai gr. Cziráky Antal országbírája, kit magas érdemei méltánylása tekintetéből kitünő tisztelkedéssel fogadának a' fiumei lakosok. Kettős küldöttség, egyik e' város határin, másik ben a' városban, járult a' na. jövevény elibe, ki olasz hangu üdvözölő beszédeikre szinte olasz nyelven válaszola. Másnap 's nmsága nemeskéri Kiss Pál kormányzó 's gr. Zichy Ferencz első kormányzszéki ülnök 's mságok kíséretében meglátogató a' kir. hivatalokat 's egyéb közintézeteket, miután a' föntisztelt kormányzónál pompás ebéddel megvendégeltetett, este ragyogó kivilágítás mellett a' színház tömve volt, az előadáson 's nmsága is szives vala jelenlenni 's ez alkalommal olasz versek hullongtak le a' karzatrul a' nmságu országbíró tisztelőit. Kedden (oct. 30án) meglátogató a' martinsiczai vesztegintézetet, a' buccarii és portorei kikötőket, melly kirándultát ismét diszes ebéd követték m. gr. Zichy Ferencznel, este pedig fényes táncmultság zárta e' napot a' kormányzónál 's itt verset nyújtának által neki és osztának szét a' számos vendég között. Oct. 31kén elhagyá Fiumét 's a' magyar tengerpartokat, mellynek lakosait nyájas leereszkedése által igen lekötözteték; utjában Horvátországon keresztül mindenütt küldöttségek járultak 's nmsága elibe 's nov. 3kán Varasdra érkezék. —

Naszvad (Komárom megyében) nov. 2kán: A' négy év előtt tűz által feledhetlenül megostorozott Naszvad ismét messze tanyáz lakházaitul. Oct. 31kén délutáni 1 órakor a' legszélös háznál lobbot vetett kender szétküldő rögtön támadt szélűl üzött szikráit, 's 8 óra alatt 103—107 ház lett lángmartalék, oda a' sok alom, ol, 's az idén bőséggel örvendeztetett nagy mennyiségű takarmány! A' kár iszonyu 's több család kezei kinyujtvák már a' koldusbot után, ha az ég könyörületet nem gerjesztend irántunk. De könyeink zápora közt sem akarunk megelégedezni egyik legszentebb kötelességünkről, 's ezennel legbuzgóbb halánkat nyilványítjuk járási szolgabíró, 's uradalmi tiszt urak iránt böles rendeleitek, sőt fáradozásaikért. Legkülönösbön pedig Érsekújvár szabadítok város jó szomszédunknak szívöböl ohajtjuk, hogy példás lelküségének hasonló esetben viszonzatásait soha se legyen kénytelen tapasztalni. Megszűnt a' nagy tűz Mindszent előestvéjén, de borzalmas a' nagy kazaltalpok folytonos füstölgése. Másnap első volt, ki nemcsak szóbeli, hanem tettelegesen vigasztalással meglátogatót bennünket: revisnyeji Reviczky Mihály gutai esperes ur. Adja az elemek istene, hogy tette gyulasztó példaul szolgáljon, 's keservünk enyhítésére vetelkedő követőket szüljön!

Soprony oct. 31kén: Torkos Sámuel ur, t. Soprony megye táblabírája és főadószedője f. e. oct. 26kán életének 59dik évében meghalozván 1831dik évi július 26kán költ végrendeletében négy nevezetes alapítványt alkotott: 1) 14 ezer váltó forint kamatját szegényebb sorsu olly tanuló ifjak számára hagyta stipendiumul, kik lelképásztori, vagy tanítói hivatalviselésre készülnek; 2) 14 ezer váltó forint kamatját a' dunántuli evang. superintendentiabeli elaggott vagy gyengült 's hivatalt már nem viselhető lelképásztorok között rendelte kiosztatni; 3) 14 ezer váltó forint kamatját szegény sorsu árva gyermekek ruháztatására 's neveltetésire fordíttatni kívánja; 4) 1000 váltó forintot a' sopr. ev. főiskola mellett fenálló alumneumnak hagyott. Tengeri esigák, érczek 's köve vált állatrészekből álló szép gyűjteményét, a' természettudományhoz, optikához, mathesishez tartozó eszközeit, könyvtárát, a' sopr. ev. lyceumnak ajándékozta. A' mi ezen alapítványok és több hagyomány kifizetése után fennmarad, azon summa kamatját a' sopr. ev. lyceumban a' felső osztályban hivatalt viselő tanítók fizetése javítására hagyta. Általános örökösévé a' sopr. ev. conventet nevezvén ki, az alapítványokra hagyott summák gondviselése és kezelése is arra bízott. És így Torkos Sámuel emlékezete örökre fennmaradand a' sopr. ev. conventnél és főiskolánál. Aldás 's béke halmvaira!

Párkány oct. 30dikán: Maoszlott szét a' nevezetes ószi vagy is káposzta-vásárunkat képező iszonyú tömeg. A' sereglet igen nagy volt p. o. káposzta, és zöldséggel rakott kisebb nagyobb hajó hetvennél több, 's a' gazdasági ezikkek ára következő váltóban: káposztának száza 2—4 fr. száz esomó petrezselyem és sárgarépa 6—8 fr., száz fej zeller 1—4 fr., bab pozsonyja 2 fr., borsóé 's leneseé 2—3¹/₂, mák itezéje 14—16 kr., nyers gesztinyec 8—12 kr.; legjobbféle pereszlenyi dobány mázsája 50 fr. Gyümölcs nem igen sok volt és jó áron kelt, p. o. egy kila (mérő) dió 7—8 fr. Régióta nem emlékeznek illy népes és pénzes párkányi vásárra.

(Angliai gyapjukereskedési hir. Montenegroi harczkészület. Majer szónoklata.) Londoni oct. 18iki hir szerint a' gyapjuvásár mindig nagyobb élénkséget kezd kifejteni. A' belföldi gyapju magas árát változatlanul föntartja számos belföldi gyártó jelenléte, kik a' gyarmati természetnyéből is sokat vásárolnak. Ez utóbbiból 8 ezer köteg kelt el néhány nap alatt, jobbadán ausztráliai 's vandiemenslandi, még pedig igen kielégítő áron. A' sok vevő alkalmasint újabb árszökkenést okozand, legjobban mindazáltal folyvást az első minőségű fajokat keresik. A' középminőségű gyapju ára 5—7 pCttel emelkedék. — A' montenegroiak, oct. 9iki magányos tudósítások szerint, folyvást harczkészületekkel foglalatosak. Pastrowichiből már valamennyi nyájaikat visszaterelték, 's ez mindig valamely vállalat előjele szokott lenni. Ausztria vagy Törökország ellen leend é az intézve? előre nem határozhatni meg. Az ausztriai határfőri hatóság azonban minden elővigyázati rendszabályt megtett már, 's az őrcsapatokat minden ponton megerősíté, úgy hogy a' montenegroiak, ha csakugyan újabb háborúgást forralnak, igen valószínűleg kudarcot fognak vallani. Russziából, mint általánosan hírlík, nem sokára tetemesb gabnászállítvány fog érkezni Raguzába, melly Montenegro szükségéi fődözésire van szánva. — Majer István, esztergomi káplán, f. e. octob. 14kén Sárísápon Bartoss

Lajos Esztergom főmegyei újdonna szentelt pap első miséje közben magyar egyházi beszédet monda e sz. írási tárgy fölött: „A' jól forgolódo egyházi szolgák kettős tisztelettel böcsültessenek“ 's kinyomatván azt 6 pgó krral áruba bocsátá az árviz által károsult esztergomiak fölsegelésire. Ez egyházi beszéd mind jeles tartalmára, mind jó 's hasznos céljára nézve köz méltányt érdemel.

KÜLÖNFÉLE: Oct. fogytán Lembergben a' természetnyek ára következő arányban mutatkozott: egy hordó fagygyu 21 fr., vaj 18 fr., viasz 84 fr., sonkolyos méz 15—16 fr., gerebenzett kender 15—16 fr., kendermagolaj 11 — 11 fr. 's 30 kr., repceolaj 12 fr., szalma-hamu-szír 6 fr. 45 kr.—7 fr., fa-hamu-szír 8—8 fr. 30 kr., komló 27 fr. 30 kr. — Olmützben oct. 17dikén 2313 darab szarvasmarha volt héti vásáron, melly mennyiségből csak 1090 d. ökör kelt el a' vásártéren, mert a' többt mind előre kéz alatt összevásárlák. Egy két falka mindazáltal szerfölötti drágaság miatt nem talált vevőre, tulajdonosik azon reménytől vezéreltetve, hogy Bécsben most nagyobb az ökrök beése, azonnal oda hajtaták a' megmaradt nyájukat. A' legdrágább ökrök párja 375 váltó fr. kelt. Oct. fogytaig még legalább 2 ezer d. ökör megérkezését várak, mivel később el leendnek zárva a' határszélek 's minden falka 14 napig vesztegleni leend kénytelen. — Budissinból az oct. 16—17ki őszi gyapjvásárról ezt írjak: „Összesen mintegy 3008 Stein mindenféle fajú gyapju volt e' vásáron 's közte a' legnagyobb rész finom egynyiretű, szász gyapju. E' mennyiségből csak igen kevés maradt eladatlanul. Az e' vásárra hozott összes mennyiség ezer Steinnél kevesebb ugyan a' tavalyi ugyanez időbelihez képest; de ezt csupán azon körülménynek kell tulajdonítani, hogy a' tavaszi vásáron az egész beszállított mennyiség elkelt. Vevő annyi volt, hogy az egész mennyiséget két nap alatt összevásárlák, noha három tallerral volt az ár magasb a' tavaszinál. — Károlyvároson oct. 14—15kén olly nagy volt a' hó, hogy a' gyümölcsfákat meglepte hó azokat súlyával összetörte. S ezen szapora hó egész Fiumén 's Istrián, elterjedt a' Gyula havasokon pedig háromlábnyi magasságu vala.

Spanyolország.

(A' királyné szemlét tart. Valgornera lemondani készül.) Oct. 17kén szemlét tartott a' királyné Narvaez tábornok a' fővárosban levő sergei fölött; mellyek rendeltetéséről azonban még most sem tudhatni bizonyost. — A' belminister, Valgornera marq., nem akar többé megmaradni hivatalában, noha mindenkép visszatartóztatni törekszik őt a' ministerelnök, ki legnagyobb zavarba jőne helye betöltése végett, mivel már nem ohajt senki tagja lenni olly ministerségnek, melly mindennél felelős és nem tehet semmit. Az ellenzendületi párt Madridban annyira rettegeti a' királynét 's kormányát, hogy Palarea, Cleonard 's b. Meer tábornokokat hivatalaikról lemondásra szólíták föl, attól tartván, miszerint a' nevezett párt különben valamely erőszakos lépés által viendi véghez eltávolításukat, mi még nagyobb mértékben fogná csökkenteni a' kormány-hatalom tekintetét.

(Carlosi esel. A' pénzügyminister nyilatkozata.) Beira hgnó spanyol földre jutását következő esellel mozdítak elő a' carlosiak. Bayonneban két év óta egy spanyol hölgy tartózkodék, kinek vonalim némileg hasonlítának a' hgnóéihez. E' körülményt használva a' kérdéses hölgy este titok fátyola alatt elhagyá lakását 's néhány lovag kíséretében Cambó felé utazott; előbb azonban kéz alatt tudtául adaték a' rendőrségnek, hogy a' hgnó most készül spanyol földre szökni. Két fegyverzett osztály azonnal utnak indult, 's utól éré az ál hgnót, ki szerencsés színi hatással játszá a' megijednek 's zavarodottnak szerepét, mert a' rendőrök csakugyan örömteljesen kísérték őt Bayonneba vissza, erősen híven, hogy megfogták a' hgnót, ki azalatt egész kényelemmel Spanyolországba suhant. — A' Gazeta de Madrid oct. 15iki száma hosszú jelentést foglal magában a' pénzügyministertől, a' kormányzó királynéhoz. E' jelentés igen komor, de mindenek szerint, mik egyéb híteles forrásokból köztudomasuak, való színekkel főtí a' kormány azon kétes állapotját, mellyben pénzügyi tekintetből sanylik. A' minister ugyanis tetemes hiányt említ, 's megvallja, mikép azt csupán rendkívüli eszközökkel pótolhatni. Végzetül indítványt tesz rendkívüli forrásokra ügyelő választmány-kinevezésre, melly e' fontos tárgy fölött fogna tanácskozni. A' kormányzó királyné azonnal teljesíté ministere illy czelszerűnek látszó kívánatát, 's az említett választmányt életbe léptetvén, elnökeül Pio Pita Pizarrot nevezé ki. —

(Az angol követ Madridban. Espartero elboacsátatását sürgeti.) Villiers György, a' madridi angol követ, oct. 17kén hagyá el Parist éjjel 's 15kén reggel már Madridba érkezék, 's így ez utat rendkívüli gyorsasággal haladá keresztül, annyival is inkább, minthogy Pauban 24 óraig mulatott, hol Southernnel sokáig beszélgete. Ez utóbbi ott maradt ugyan; de ronsolt egészségi állapotja mellett lehetőleg nem sokára kénytelen leend Parisba utazni 's ügyes orvosok kezére bizni magát. — Espartero ujra, 's ezuttal határozottan, sürgeti elboacsátatását az éjszaki hadseregtől, mivel testi bajai miatt nem képes többé megfelelni annyira fontos fővezéri kötelességének. A' ministerség, melly mindíg olly ügyesen tudja választani embereit, Cadizba fordult most Cordova tábornokhoz, azon kérelemmel: nem méltóztatnék-e elfogadni az éjszaki sereg fölötti fővezérséget! Mivel azonban e' vezér igen jól tudja, minő érzelmeket táplál iránta keblében a' hadsereg, alkalmasint nem igen lesz kedve uj repkényt szerezní magának a' felszöget éjszaki részeiben. Talán Narvaez tábornokhoz fordulandnak a' ministerek, ha Cordovától csakugyan kosarat kapnak. Alaix a' hadministerséget bajosan fogja elfogadni, 's Frias hg egyenesen oda nyilatkozék, mikép ő csupán azért kinalá meg Alaixt azzal, mivel tudta, hogy elutasítandja magától ajánlatát Alaix. Már a' kabinetben is meghasonlás jelei kezdenek mutatkozni, csupán azért, mivel a' föllengősdiék olly módon nyilatkoznak, mintha a' belminister, Valgornera, titkon az ő pártjokhoz szítana. Cabrera oct. 10kén Hijarban tartózkodék, honnan Cantaviejába 's Morellába akará szállítani gazdag zsákmányit. —

(A' philippini szigeteket el akarják adni. Alaix elfogadja a' hadi tárczát. Espartero megmarad.) Angliából érkezett számos egyéb terven kívül azt is említik, miszerint spanyol, angol 's francia dús tőkepenzesekből társaságot szándék alakítani, mellynek a' spanyol kormány a' philippini szigeteket, mintegy 60 — 80 millió piasteren, el fogja adni. E' társaság, ha csakugyan létesülne, az angol kormány fő felügyelése alatt fogna állani, 's ellenében azon viszonyokba lépni, mellyek a' keletindiai társaságra nézve fönállanak. A' terv majd meséhez látszik közelíteni; de annyi minden esetre való, hogy vizsgálatával foglaltos jelenleg a' kormány. — Alaix csakugyan elfogadá a' hadministerséget, még pedig azon meglepő nyilatkozattal, hogy 3 — 4 hét mulva a' fővárosban leend. — Espartero visszavevé lemondását, miután meghallá, hogy helyét alkalmasint az általa gyűlölt Narvaez fogná betölteni. —

Anglia.

(Fölvilágítások Durham leléptéről, 's a' ministerség súlyos helyzete.) A' canadai hírek érkezte óta Brougham l. folyvást czéllapul szolgál a' leghevesb megtámódásoknak valamennyi lapban, 's mindeddlig egy sem részle mellette védőleg fölszólalni. Egy illy korholó cikkét e' szókkal zárja a' Globe: „Ha Durham l. parlamentnyitáskor megjelenend a' felsőházi ülésen, Brougham l. nem merészlend szeméibe tekinteni. Maguk a' toryk is kárhozatot dörgnek e' férfira; előbbi barátai megvetik és szánják őt. Minő menedék áll még nyitva előtte? Dicstelen visszavonultság, hol majd gondolkozhatik a' multakról 's olly nevet hagyand maga után, mellyet érdemlett dicsőség fénye ragyoghatott volna körül, most ellenben csupán azon gondolattal halland minden böcsületes ember említeni, hogy a' böcsület utja legegyszerűs, habár néha rögösebb is, 's hogy az, ki boszu vagy pénzvágy önző céljai elérése végett, arról kitér, megfosztja magát örökre nemzete böcsülésétől.“ Hogy a' gyarmatokat veszély fenyegeti, az már semmi kétséget nem szenved, 's e' mellett az ország belügyeinek sem igen örvendhetni. A' lancashirei 's yorkshirei dolgozó egyesületek lövésztársulatokat alapítanak, mellyek naponkint összsze gyűlnek, pénzt gyűjtenek 's azon dijpuskákat vásárolnak azon tagjaik számára, kik nem birnak tulajdon fegyverrel 's jó lövést tesznek. Russell e' tettudogrul nem tud semmit, valamint szinte hasonló izgatottságról Skótziaiban 's név szerint Perthben sem, míg oct. közepé után végre egy magányos utazótul tudósítotték az iránt. Birminghamban nyíltan kérkednek a' dolgozók, miszerint ők épen nem félnek a' katonáktól, mivel olly erőművekkel birnak, mikből néhány perc alatt ezer golyót is röpíthetni az ellenségre. Ez mindazáltal még keveset jelent. Lancashire 's Yorkshire vidékin Oaster és Stevens dulakodik; de fegyverre szőlításik kevés viszhangra találnak, 's a' középosztály, fölük irtóztában inkább a' most fönálló kormányhoz simul. Csak annyi bizonyos és valóban félelmes, hogy az alsóbb osztályok naponkint műveltebbek 's nagyobb fenytéket alkotnak maguk között, mi annál veszélyesb következményü lehet, mivel vezetőik rendkívül mérsékeltek, azon nagy hatalomhoz képest, mellyet minden pillanatban kifejthetnének. Izgassatok, izgassatok, izgassatok, kiáltozta mindenütt O'Connell, O'Connell, a' ministerség védeceze. A' ministerség a' javító törvény idejében maga szőlítá föl mellé a' népet, hogy befolyását használhassa. A' nép most ismét izgatva kel föl, de már nem többé a' ministerség mellett. O'Connell Irland látszatos személyesítése volt. Miglen Angliában politikai kalandorok kezében volt a' nép, kik Whittle Harveyben elhulltak, Irlandban bizonyos erkölcsiség bélyegzé az ingerültséget, melly nem hivatalt vagy pénzt vadászott, hanem csupán lélekisméreti szabadságot 's jogegyenlőséget követelt. A' szentegyházakban 's oltár előtt kezdett egyesülni a' nép, melly eddig pártokra volt szakadva 's minden vásáron nyakát töré egymásnak, ha csak szerét teheté. Midőn a' katolikusok fölszabadíttatása végett kezdék meg az izgatást, sz. egyházakban gyűlt össze a' nép, 's engesztelést esküvék minden ember egymásnak, 's példák vannak följegyezve, hogy ősz fürtű aggastyánok fiaik gyilkosainak nyujtanak békül baráti kezét, csakhogy a' nagy 's közös cél-érés csonkítást ne szenvedjen magányos érzelmek miatt. E' pillanattól számíthatni az irlandiak egyezségét 's okos maguktartását. O'Connell kitért az egyenes utból, 's elidegenité a' népet, melly most egyedül áll 's csupán lelki vezérei befolyásának enged. A' nép elválast kíván Angliától, vagy olly rendszabályok megadatását, miket megadni a' ministerség nem képes, mivel ez által halálos döfést ejtene a' protestans egyházon Irlandban. Az időzgetés idejének vége, O'Connell segítsége már többé nem használhat; ő a' főnökséget elveszté, 's egyes magányos emberré lön, ki ügyességgel bir ugyan, de azt ezentul nem mint ura, hanem mint szolgája Irlandnak fogja csak használhatni. Toryministerség most fönállhatna ugyan, ha csupán Angliasorsa firogna kérdésben; de Irlandban ez mulhatatlanul nyílt zendülést fogna támosztani. Melbourne 's Russell, mint mondják, egyezkedni kezdenek a' torykkal, ez magában jó, de ha igaz, tehát végkép elriasztandja a' radikálok Ward 's Hawes vezérlete alatt, kik mindenkör a' ministerség mellett szavazának, 's ez radical ellenzést szülne az alsóházban, melly a' középosztályra tüstint elhatározó hatást gyakorolna. Canadából egy első minister jó, alulról a' nép kezd hatni, a' parlamentben pedig összeszorító közép készül alakulni. 'S mind ez Melbourne ingatag ministerségét terheli. Valóban elkerülhetlennek látszik már a' háboru, 's most azon hir kezd szerte szárnyalni: hogy a' ministerség háboruról gondolkozik Russziával, mit még a' Times is ismétel.

(A' londoni polgárság gyűlése. „Liverpool“ új gőzös.) Oct. 15dikén nyilvános gyűlést tartának a' londoni polgárok, a' városi testület-hatóság javítása fölött tanácskozás végett, mivel ez nem foglaltatik az angol általános hatóságjavító törvényben. Honnan az elnök érdekes adatokat közle az abban uralkodó visszaélésekről, 's többi közt emlité, hogy míg az ország 12 legfőbb tisztviselője összesen csak 45,480 font sterlinget huzlévdijul, a' city ugyan 12 főbb tisztviselője 54,830 font sterlinget kap

évenként. Innen származik aztán, hogy a city egész roppant jövedelmét utolsó pennyig elnyelik a költségek. — „Liverpool“ gyönyörű új gőzös oct. 20-án indult el először Liverpoolból Ujyorkba, ezentul rendszeres összeköttetésben tartandó egymással e két várost. E gőzös nagysága mellett alig látható törpék gyanánt enyésznek el az eddig építettek, 's gyorsasága még a Great Westernét is fölülmulandja. 54 utas volt rajta, 's köztük Van Buren fia és Arthur Lenox, ki oct. 16-án érkezék Great Western gőzősen Bristolba Durham lemondásával; fontos hivatalos kormány-sürgönyöket visz most magával, mikben, mint a Globe tudni akarja, rimánykodva kéri Durhamot a ministerek, hivatala folytatásáért. Reménylik, miszerint e sürgönyök vagy még Quebecben, vagy pedig legalább Ujyorkban találndják Durhamot, 's így „Liverpool“ gyorsaságához e pillanatban igen fontos politikai következmények csatoltatvák. —

(Ministeri vélemények Durhamról. Ujtorzképek. A török szerződés.) Különös figyelmet támaszta legközelebb Spencer gr. (Althorp lord volt pénzügyminister) titkos tanácskozása Melbourne lorddal, mely után azonnal ő fölségínél udvarolt. A városban elinte közönségesen hívek, miszerint Durham helyett Canadába menend; utóbb azonban oda hajlott a többség véleménye, hogy Glenelg helyett a gyarmatministerséget vállalandja el. Spencer gr. ministerségből kilépte óta folyvást jószágin tartózkodék, hol jobbadán mezei gazdasággal 's állattenyésztéssel foglalkodék. A M. Chronicle azon megjegyzést teszi, hogy Durham a sokféle hír daczára sem hagyá el még Quebecet 's januárnál előbb semmi esetre nem térend vissza Londonba, 's oda nyilatkozék Quebecben, hogy az egyesült szabad tartományokon fog keresztül utazni, 's mindent elkövetni a két szomszéd birodalom közti baráti viszonyok megerősítése végett. A ministerség tagjai egyébiránt még mindig reménylik, miszerint a királyné kérelmére Durham végre mégis megmaradand hivatalába. — H. B. urtól torzképek jelentek meg Londonban. Az egyik kép jelenetét ábrázol d. Juan dalműből: Wellington herceg szabályszerűen hosszú arczszállóhátán ül mint kő-kormányzó, lova előtt Russell és O'Connell mint Juan 's Leporello állanak. A másik kép alatt e szók olvashatók: „Anyai szeretet 's elfajult gyermekek;“ O'Connell, mint kotlós tyúk, szomoruan kirreg 12 általa kiköltött apró kacának, melyek neveléséges mozdulatokkal döcögnek a közel tőbe. Valamennyi káca hű arczrajzát vidulatozva dőcögnek a közel tőbe. Valamennyi káca hű arczrajzát vidulatozva dőcögnek a közel tőbe. Valamennyi káca hű arczrajzát vidulatozva dőcögnek a közel tőbe. Russell már messze uszik a tóban a conservatív határok felé, 's a többi is nyakra före siet oda hagyni a gondos anyát, kivéve az egy Glenelg lordot, ki csak épen akkor búvik ki a tojásból. — Az angol-török kereskedési szerződés, mely annyira közérdekűvé lett az utóbbi időben, így hangzik: 1) Valamennyi szabadíték, kedvezés és engedmény, mely az eddig fönállott szerződések-nél fogva gyakorlatilag bírtokában volt Anglia hajóinak 's alattvalóinak, ezentul is fön fognak tartatni, mennyiben a jelen új szerződés által módosítást nem szenvednek. Ezenkül pedig Anglia királynéjának alattvalói minden kedvezményben részesülendnek, mit a magas porta már eddig más nemzeteknek adott, vagy jövendőben adni fog. 2) A britt fölség alattvalói ezentul a török birodalom minden részében minden kivétel nélkül bérelhetni, vásárolhatni 's kivihetni fogják a belföldi (török) nyers vagy kikészített természetűeket, a nélkül, hogy azért különös szabadítékért kellene folyamodniok, mert a török kormány önként megszüntetni nyilatkozék minden egyedűrságot, mely a földművelési termékeket 's egyéb a kormány kezelése alatt nem fekvő tárgyakat eddig terhelé. Hogy pedig e rendszabályt semmikép ne lehessen elkerülni vagy megszegni, arra kötelezi magát a porta, miszerint minden nyilvános tisztviselőnek legszorosabb felelőség alatt meghagyandja a fölügyelést, ha pedig angol alattvaló e tekintetben károsításról panaszkodhatnék, szigorú elégtételt 's tökéletes kárpótlást kapand. 3) Az angol kereskedők ellenben kötelesek a belföldi fogyasztásra szánt vásárlásoknál, mind vételnél mind eladásnál megfizetni a divatozó adót, oly mértékarányban, minőben azt maguk a porta alattvalói illy vételeknél vagy eladásoknál, az országos pénztárba fizetni tartoznak. 4) Szabad akaratjára hagyaték minden angol kereskedőnek vagy megbízottjának azon árukat, miket az országból kiszállítani szándékozik, minden adófizetés nélkül oda vitethetni, honnan legezelszerűben véli a tovább szállítást eszközölhetni, hol csupán a kivitel alkalmakor fog vámot fizetni. 5) Az angol hajók járása a Dardanellákban 's fekete tengeren oly módon fog megengedtetni, hogy minden könnyedségben részesüljenek, minden kár vagy rövidség nélkül. 6) A porta megengedi, hogy e szerződés azonnal életbe lépjen a török birodalom minden részében, valamint az európai, ázsiai, afrikai és egyiptusi helytartóságokban is. 7) A porta készsze nyilatkozik minden más hatalomnak is megengedni a kereskedést birodalmában a jelen szerződés elvei értelmében. 8) Minden félreértés és idővesztés elkerülése végett, melyek azon kereskedési cikkkek ármegehatározásánál, miket angol kereskedők a török birodalomba szállítanak, az Anglia 's porta közt eddig divatozott szokás következtében gyakran támodnak, 's ezentul is könnyen támodhatnának, mindkét részről tíztíz évre biztosak fognak neveztetni, kik a vámjegyzékek szerkesztését viendik. —

(A kaffér-gyarmatok helyzete. A britt museum gyarapulta.) A kafferekkeli háborútól darab idő óta rendkívül rettegnek a keleti gyarmatosak; most azonban békereményt kezdenek táplálni. Az új kormányzó szilárd elhatározottsága meglepő hatást gyakorla, mit kétségkül nem csakély mértékben emelt több benszülött törzsökkel váratlanul kötött baráti viszonya, mire a zavargó kafferek épen nem valának elkészülve. Ennek következtében a Gaika-kafferek azonnal megszüntetéék rablásikat az angol gyarmatok minden részében, miket eddig oly kiméletlen kegyetlenség-gel zaklatának. Maimo főnök több bérlőt meglátogatott a gyarmatokban,

mint mondá, az angol kormány valódi szándékának kipuhatólása végett; az öreg köztisztelő Eno főnök pedig több más főnök nevében Grahamstonba jött, hogy szükség esetén alkudozás által elháríthasson minden vést a kafferek földéről. Stockenstrom alkormányzó visszatérvén Angliába, helyét Hare ezredes foglalá el. — A britt museum nem rég igen fontos és érdekes nyereséghez juta. Burnes tr. ugyanis a legbővebb hírlapgyűjteményt bírta, mely valaha létezett. 700 kötetben ugyanis valamennyi hírlapot magában foglalá ez 1603-tól 1818-ig, 's összesen ezer guineere volt becsülve. A britt museum megvásárlá e gyűjteményt 's valamennyi azóta meglelő lappal szaporítá. Az egészséggyűjtemény most 3 ezer kötetnél többre terjed.

(Britt-india ellen hadikészületek.) Igen kedvetlenül hangzanak az indiai posta által hozott legújabb hírek az angolok itteni bírtokai állapotjáról. A szomszéd hatalmak ugyanis kemény háborúra készülnek az angolok ellen 's egyszerre három oldalról akarják őket haddal megtámadni, míg ez alatt más oldalról a gyarmat belsejét is föllázítanak. Ugy látszik az ok egy részről régi gyűlölség, más oldalról pedig alattomos izgatás oroszok részéről, kik az angol bírtok terjedését rég óta kancsal szemmel nézik. A fő ellenség Perzsia, melynek legközelebb szövetségese Nepal és Cabul. Ez utóbbinak fejdelme Dost Mohammed mondják 125 ezer főnyi sereggel csap át a perzsákhoz, míg a nepali had, erőre mintegy 20 ezer főnyi, már tetteleg nyomul elő az angol bírtok széleire. Ezek volnának fő szövetségesi Persiának, de számtalan meg ezenkívül az apró fejdelem, és néptörzsök, mely nagyon is örömet fogja megragadni a kedvező alkalmat, hogy az angolok adója 's gyűlölt főurasága alul fölszabadíthassa magát. Egyetlen hív szövetsége Angliának az oudei király, ki nem rég Angliában is megfordult, ki ezen zavargások közben első gyűjtven önként hadat, az előnyomuló nepaliaknak útját szegte. Rundscht-Sing 's a birmani birodalom még igen kétes viseletűek, de jóval hihetőbb, miszerint inkább a támadók sergéhez fognak csatlakozni az esetben, ha a választást ki nem kerülhetik. Vannak tartományok, melyek a had legelső hírére azonnal megtagadák mind a rendes adót, mind a függést a szomszéd angoloktól.

Francziaország.

(Czukurögy.) A főkereskedési tanács oct. 23-án gyűlést tartván, újabb Havreből jött gyarmati követek kihallgatása után, zártajtóknál arról tanácskozáék: czélszerű e a gyarmati czukorra szabott vám csökkentése? A jelen voltak nagyobb része a gyarmatok részére nyilatkozék; az iránt azonban igen különbözök valának a vélemények, hogy kir. parancs vagy törvény által történjék e a csökkentés? Annyan végre meg egyezék a többség, mikép e tárgy ministeri felelőségre ütközik, 's azért vitatásakiméletét kíván. Jelenleg Francziaország mintegy 110 mil. kilogramm czukrot fogyaszt el évenként, a belföld 's gyarmatok pedig összesen 140 milliót készítenek évenként, 's így 30 millió kilogramm évenkénti elfogyasztásról tartozik gondoskodni más utakon a kormány. A vámsökkenés azonnal segítend a bajon, mivel az olcsóbb czukrot vagyontalanabbak is fogják használni.

(Lalande Levanteba menend. Abdelkader Maskarában.) A Messenger Toulonban oct. 20-ikról azt írja: „Favorite hadihajó parancsot vitt Lalande ellenhajóvezérnek Toulonba visszatérésre, honnan alkalmasint a levantei hajóhad parancsnoksága átvételére menend. Mult éjjel vete horgonyt az itteni kórház előtt „Trident“ sorhajó Lalande csapatjából; maga a hajóvezér még nem hagyta Tanist; mivel szükségesnek véli ott jelenlétét. A kapudan-basa oda érkezettől már többé nem félhetni ugyan, de a kereskedés előmozdítása 's Achmed merényinek gátlása mégis tetemesb tengeri erő készen tartását kívánja. Holnap egy gőzös induland Algírba számos dolgozóval, kik alkalmazást vélnek kaphatni Afrikában. „Vantour“ gőzös azon hirt hozá, miszerint Abdelkader Maskarába érkezék 's fényes díadal-ünnepélyt tartá; mellynél szokott egyszerűségét rendkívül fénynyel váltá föl, hogy Tidszini ellen kivitt győzelmét valóbszerűvé tehessé. Utóbbi constantinei hírek szerint Valée tabornagy még folyvást az afrikai gyarmat azon részében tartózkodék, 's a kormányzati 's katonai rendszettel volt elfoglalva. Ben-Aissit, Constantine ismét védelmezőjét, a Stora vidéki kabylok főnökévé nevezék ki Valée, a saharai törzsököt pedig a nagyhírű El-Farhat-ben-Said (rengeteg kígyója) parancsi alá helyezék. A storai védvonal egy része már elkészült, 's a még hátra levő munkákon mindent legdicsereletes szorgalommal dolgoznak. A kabylok közt darab idő óta uralkodott forrongás már általánosan szűnni kezd, 's a puszták e vad fiait, mint látszik, szokni kezdenek már, negyven évi függetlenség után, végre idegen uralkodókat látni maguk között. A tábor élelmezése a tengerről már egészen biztosítva, 's néhány nap mulva Constantine Storából fogja kapni azon kereskedési cikkeket, miket eddig a tavallabb Bonából volt kénytelen szállítani.

Csukorögy. Vidéki városok praecin: pozs. meroje váltó garas.

	muze	ketszer	tozs	arpa	zab	kukurca	kola
oct. 18-án Ungvár	78-74	66-62	51-50	40-37	26-24	50-7	—
„ 20-án Szeged	80-70	—	—	35	40	45	45
„ 20-án Buda	64-54	50-44	41	54	27	40	40
„ 20-án Komárom	—	—	9-85	70-60	36-28	—	—
„ 20-án Békéscsaba	80	50	—	30	30	30	35
„ 20-án Pécs	80-70	65-60	55	42	30	55	—
„ 23-án Debreczen	60-55	50-40	40	30	28-27	23-24	40-10
„ 25-én Mazon	120-60	170-60	70-64	60-45	40-32	70	60-50
„ 26-án Arad	75	45	40	22	22	40	—
„ 26-án Temesvár	85-70	—	—	33	30	34	34
„ 27-én Komárom	92-88	80-68	58-55	53-50	33-30	64	40
„ 27-én Új-Becse	85-75	65	—	30-25	30-25	30	30
nov. 6-án Pest pesti m.	135-105	95-84	78-70	74-64	55-50	73-65	—